

Alessandro D'Avenia

Zdrži še malo, srce

Odiseja in umetnost smrtnosti

prevedla

Mateja Gomboc

Družina
2026

Alessandro D'Avenia

Zdrži še malo, srce

Odiseja in umetnost smrtnosti

Naslov izvirnika:

Resisti, cuore: l'Odissea e l'arte di essere mortali

© za besedilo: Mondadori Libri S.p.A., Milano, 2023

© za prevod: Mateja Gomboc

© za to izdajo: Družina d. o. o., 2026

Prva izdaja

Prevod: Mateja Gomboc

Naklada:

500 izvodov (mehka vezava)

300 izvodov (trda vezava)

Vsi navedki iz Odiseje so iz prevoda Antona Sovreta (DZS, 1982).

Knjižno delo je izšlo v okviru knjižnega programa, ki ga v letu 2026 sofinancira Javna agencija za knjigo Republike Slovenije.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.131.1-31

D'AVENIA, Alessandro

Zdrži še malo, srce : [Odiseja in umetnost smrtnosti] / Alessandro
D'Avenia ; prevedla Mateja Gomboc. - 1. izd. - Ljubljana : Družina, 2026

Prevod dela: Resisti, cuore

ISBN 978-961-04-1295-3 (trda vezava)

ISBN 978-961-04-1294-6 (broš.)

COBISS.SI-ID 287948291

Brez pisnega dovoljenja avtorja in založnika so reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba tega avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnemkoli obsegu ali postopku, vključno s fotokopiranjem, tiskanjem ali shranitvijo v elektronski obliki, po veljavnem Zakonu o avtorski in sorodnih pravicah prepovedani.

Nobenega dela tega avtorskega dela ni dovoljeno na noben način uporabiti ali kopirati za učenje tehnologij oziroma sistemov umetne inteligence. Delo je zaščiteno pred podatkovnim in tekstovnim rudarjenjem skladno s 3. odstavkom 4. člena direktive EU 2019/790.

Zdrži še malo, srce

*Alice,
ki me je prepoznala*

»O, gorje mi, moj sin, ti vsèh mož najbolj nesrečni! Taka je usoda človeka, kadàr zapadel je smrti. Zdaj pa se vrni spet k luči, čimprej, in vse si zapomni, kar si videl le-tu, da povedal boš kakšne še ženi!«

HOMER, *Odiseja*, XI 216 in dalje

Srcé mu laja v notrini. Kakor če psica zalaja, stojèč nad nežno zalego, kadar neznanca uzrè, nared boriti se zanjo: laja tako i v njem, iz gneva nad grdim početjem. Tu se udari po prsih in kara srcé si nejevoljen: »Zdrži še malo, srce!«

HOMER, *Odiseja*, XX 13 in dalje

Bil sem Homer; kmalu bom Nihče, kot Odisej; kmalu bom vsi: mrtev bom.

J. L. BORGES, *Nesmrtni*

Vsako življenje je veliko dni, iz dneva v dan. Hodimo sami skozi sebe in srečujemo razbojnike, prikazni, velikane, starce, mladeniče, žene, vdove, prešuštne brate. Zmerom pa srečujemo sebe.

J. JOYCE, *Ulikses*

PRIPRAVE

Skozi čas so ljudje vedno znova pripovedovali dve zgodbi: zgodbo o izgubljeni ladji, ki išče ljubljeni otok v Sredozemskem morju, in zgodbo o bogu, ki se pusti križati na Golgoti.

J. L. BORGES, *Evangelij po Marku*

Kako mu bo ime?

Če se hočemo vkrcati v pesnitev o morju in otokih, moramo imeti dobro opremljen čoln. Priskrbeti si moramo zemljevide, preveriti instrumente na krovu, pregledati oblačila in pripraviti zalogo hrane, kot pravijo, da se je treba pripraviti na večdnevno odpravo na morje. To so včasih dolgočasna opravila, vendar jih ne gre podcenjevati, saj je od tega odvisno življenje vseh, ki so na krovu. Prvo, na kar se je treba osredotočiti, so besede te pesnitve. Ker gre za pripovedi, ki so se v ustnem izročilu prenašale in se razvijale skozi stoletja na prehodu med drugim in prvim tisočletjem pr. Kr., se oblikovale v skladne in bolj ali manj urejene oblike v 8. stoletju pr. Kr., zapisale pa v obliko, ki jo poznamo še dandanes, v Atenah v 6. stoletju pr. Kr., je jezik te pesnitve dovršena in premišljena mešanica dialektov, izhajajočih iz jezika, ki je zaznamoval Zahod: to je stara grščina.

Naučil sem se jo ljubiti kot najstnik, ko sem odkril, kako natančen in ustvarjalen je ta jezik. To ni bila ljubezen na prvi pogled, temveč srečno okrevanje po rani, ki mi jo je zadalo prvo ustno preverjanje v gimnaziji. Bili so prvi dnevi prvega letnika klasičnega liceja, ki sem si ga izbral zaradi družinske tradicije (starši in dva starejša brata) in iz ra-

dovednosti. Strašljiva profesorica, ki je k tabli klicala dija-ke po številkah iz tombole, se je, ker smo bili na začetku šolskega leta, odločila poklicati pred tablo mene, ker sem imel enak priimek kot njen nekdanji zelo uspešen učenec (pravzaprav je bil to eden od mojih bratov ...). Do takrat smo spoznavali samo členke, in jaz, prepričan vase, sem jih zrecitiral na pamet (*o e tu tous tes tou ...*); zveneli so kot ena tistih izštevank ali jezikolomk iz otroštva: »Apel, Apolonov sin ...«, »pešec čez cestišče ...« »Gagaj, gagaj, gos ...« Nato me je profesorica prosila, da členke napišem na tablo, in to se mi ni zdela zahtevna naloga, saj sem mislil, da sta omikron in omega zapisana z enako črko, ker oba zvenita kot »o«. Da, tako bo v redu: eden je kratek, drugi dolg, toda to so samo odtenki. Poleg tega naglasnih znamenj nisem natančno označil, saj sem bil prepričan, da ni bistveno, ali kažejo v levo ali desno stran. Znakov, ki jih uporabljamo za izgovorjavo aspirantov, sploh nisem upošteval: kaj bi se pa lahko spremenilo, če imajo naglas zapisan v levo ali desno stran (ostra in mehka aspiracija), saj tega jezika niti ne bom govoril. Profesorica, zgrožena nad mojo srednješolsko površnostjo, me je hladno poslala v klop z besedami: »Za-slужil bi si enko, ampak ker je to prvo spraševanje, ti to od-pustim.« Domov sem se vrnil poražen, prepričan, da se mi je zgodila krivica. Vendar takrat še nisem razumel, s kako natančnim jezikom imam opravka: na tisoče znakov največje ločljivosti, kot mehanizem za popolno poslušanje glasbe sveta. Pozneje sem se ga lotil resno: najprej diploma, nato doktorat iz grške književnosti (tema obeh: *Odise-ja*). Obojega sem se lotil z neskončnim veseljem in hvale-žnostjo za del sveta, ki mi ga je jezik podaril. Ni jezikov, ki bi bili boljši od drugih, jezikov, primernejših za izražanje misli ali dejanj, genialnih ali banalnih jezikov, jezikov, ki širijo misel bolj kot drugi; obstajajo samo dela, ki to zmo-rejo posredovati in so zapisana v jeziku, ki so ga avtorji

znali najbolje izkoristiti. Sveta ne spreminjajo jeziki, temveč avtorji, ki jih uporabljajo, da bi o življenju pripovedovali resnično in na nov način: svetu dajejo svet, utelešen v besedah. Vsi jeziki so glasbene variacije na temo življenja, zato so vsi potrebni, vendar niso bili vsi deležni tolikšnega proučevanja in poglobljenosti kot stari jeziki. Prav to jih naredi tako bogate, saj so kot inštrumenti, izpopolnjeni skozi stoletja. Vsak jezik nosi znamenje srečanja med človekom in svetom. V tem smislu Babilon ne predstavlja kazni, temveč darilo, ki prinaša nalogo ali usodo: biti očaran nad razlikami in začeti poslušati druge, izhajajoč iz dejstva, da jih (še) ne razumemo. Grki na primer, ki so resnico povezovali s svetlobo, so vse ocenili glede na količino in kakovost površine. Njihovo morje je »škrlatno«, ne toliko zaradi rdeče vijolične barve, ki jo dobi ob sončnem zahodu, temveč zato, ker je beseda »škrlatno« označevala vpliv svetlobe na morsko gladino v gibanju. Škrlatno morje (nekateri ga radi prevajajo kot »vinsko rdeče«) je tisto, ki se nenehno spreminja glede na lom svetlobe: ki se preliva. Morje je lahko modro, sinje, oranžno, sivo, belo ... Za Grke so bile vse te možnosti zajete v eni sami besedi.

In s katero besedo poimenujejo morje? V grščini so poimenovanja kar štiri in pripadajo različnim spolom. Dve sta moškega spola (slovnični spol, ki poudarja delovanje): *hals*, sol (ki se je uporabljala za konzerviranje hrane, zdravljenje ran in pozneje tudi kot plačilno sredstvo, celo kot plača – v italijanščini *salario*, kar pomeni »plača«, torej morje kot slano prostranstvo); in *pontos*, most, morje, ki ga je treba prečkati: tisto, kar povezuje, vodni prehod med deželami. Eno poimenovanje je srednjega spola (slovnični spol, ki zaznamuje neživost): *pèlagos*, brezno, širjava ali odprto morje (sled tega poimenovanja ostaja v naši metaforični besedni zvezi: morje težav). Eno poimenovanje pa je ženskega spola (slovnični spol, ki poudarja bivanje):

thàlassa, morje kot živo in spremenljivo bitje. Štiri znamenja natančnosti, štiri možnosti našega odnosa z elementom, ki prekriva večino zemeljske krogle. Kakšen odnos vzpostavljamo z ženskim morjem, tako kot je to v francoščini, kjer se zven nehote pogosto zamenja z besedo »mati« (*la mer* in *la mère*)? Ali v španskem pesniškem jeziku, kjer se uporablja *la mar*, v govorjenem jeziku pa raje moški spol, *el mar*? Tu ne morem mimo verzov, ki so mi zelo pri srcu, saj me spomnijo na končno napoved Odisejeve usode, ki jo je izrekel Tejrezias: »*Y cuando llegue el día del último viaje, / y esté al partir la nave que nunca ha de tornar, / me encontraréis a bordo ligero de equipaje, / casi desnudo, como los hijos de la mar*« (A. Machado, *Retrato*, slov. Portret). V prevodu zvenijo približno tako: »In ko napoči dan moje zadnje poti / ko ladja izpluje, da se nikoli več ne vrne, / me boste našli na krovu z malo prtljage, / skoraj golega, kot sinovi morja.« Pesnik prikličo podobo pripadnosti otroka materi z uporabo ženskega spola, kot to počnejo ribiči in mornarji njegove dežele.

Zaustavimo se zdaj pri imenu junaka pesnitve, Odiseju, ki je prav tako zelo natančno izbrano ime. Homer o tem pripoveduje v devetnajstem spevu, ko je protagonist še vedno skrit pod lažnim videzom tujca in ga njegova stara varuška Evrikleja prepozna po stari rani na stegnenu, ki mu jo je zadal divji prašič, ko je bil z dedom Avtolikom na lovu. Verjetno je šlo za iniciacijski ritual ob prehodu v dobo odraslosti, nekakšen preizkus zrelosti, vendar zelo izviren, saj bi lahko pomenil tudi smrt. Ko Homer pripoveduje to zgodbo iz junakove preteklosti, izkoristi priložnost in pojasni, kako je nastalo grško ime *Odysseus*, ki pa ga v latinščino prevajajo kot *Ulixes*. Vedno me je navduševalo, da je etimološka poglobitev v ime protagonista, ki ga poznamo že iz vseh dotedanjih devetnajstih

spevov, vstavljena v pripoved o prepoznavanju njegove prave identitete s pomočjo rane, ki jo je dobil kot deček na svojem prehodu v odraslost. Človeka prepoznamo po tem, koliko je trpel: teža človeka je v njegovi sposobnosti trpeti in sočustvovati, trpeti z drugimi. Povej mi o svojih ranah in povedal ti bom, kdo si, povej mi, koliko si trpel zaradi ljubezni, zavrnitev, bolezni, strahu, izgube, povej mi, koliko solz si moral preliti in koliko pogoltniti ... pa ti povem, kdo si.

Avtolik, čigar ime pomeni »pravi volk«, je Odisejev ded, saj je oče Antikleje, njegove matere. Ta mož, iz razlogov, ki jih ne poznamo (je bil kolonizator, pirat, ubežnik?), je prvi prišel na Itako od zunaj in se tam nastanil s svojo družino. Evrikleja, Odisejeva dojilja, je nekega dne položila otroka na kolena poglavarja te monarhije, da bi mu dal ime. Avtolik, ki je slovel kot razbojnik, je že prenesel svoj DNK na vnuka, toda kot da mu to ne bi bilo dovolj, mu želi vsiliti enako usodo tudi prek imena, kot da grehov očetov ne more nositi nihče drug kot sinovi in vnuki, dediščina, ki je bila za naše prednike obsedenost, podobno kot smo mi obsedeni z DNK. Ime Odisej vsebuje koren grškega glagola *odýssomai*, »sovražiti« (v italijanščini *odiare*). Avtolik prenese na svojega nedolžnega vnuka sovrašтво, ki ga sam čuti do mnogih in ki ga mnogi gojijo do njega. Tako se Odisej proti svoji volji znajde v položaju, da nosi v svojem imenu usodo tistega, ki sovraži in je osovražen, kar ga bo pripeljalo do desetletne vojne in nato desetletnega tavanja po morju.

V tem smislu je *Odiseja* zgodba o človeku, ki mora spoznati avtentično identiteto kljub lastnemu imenu, kljub svoji preteklosti: mar ni to tisto, kar mora storiti vsak od nas, takoj ko mu je podeljeno ime, ki ga umešča v človeško zgodbo, kakršna koli že je? In kako se je zgodilo, da se je to

ime, v katerem odmeva sovraštvo, spremenilo v Uliksa? Najstarejša oblika imena je bila pravzaprav z »l« namesto z »d«, vendar se je druga, z »d«, bolj uveljavila prav zaradi Homerjeve etimološke povezave z glagolom »sovražiti« (*odýssomai*). Toda najstarejša oblika, prav toliko odporna kot njen junak, je v latinščini ponovno oživila kot *Ulixes*, v slovenščini Ulikses. Poimenovati junaka Odisej pomeni v bistvu dati prav njegovemu dedu, poimenovati ga Ulikses pa pomeni osvoboditi ga te korenine, ki se je je otrese, da bi si dal novo ime. In če danes v mnogih jezikih prevladuje Ulikses, je to zato, ker je junak – videli bomo, kako – tudi uspel.

Kakor koli že, v *Odiseji* – ali *Ulikseji*, kot jo dosledneje poimenuje moja petletna nečakinja, ki ure in ure preživlja ob proučevanju zemljevida junakovega potovanja in z navdušenjem pričakuje vsako novo nadaljevanje otroške izdaje pesnitve – je Odisej junak, zaznamovan s sovraštvom (aktivnim ali pasivnim, kakor koli), in to ne zaradi svoje krivde, temveč zaradi prednikov. Zdi se, da že rojstvo, učenje lastnega dihanja in iskanje lastnih želja pri naša s seboj rano, ki se zaceli šele, ko nekdo ne ponavlja več istih napak, istega vzorca, ki ga je podedoval, temveč spremeni način delovanja in življenja ter s tem ponudi protistrup tistim, ki pridejo za njim. Protistrup, ki ga je treba ustvariti v lastnem telesu. Odisej bo moral boj s sovraštvom zaključiti, osvoboditi se bo moral preteklosti, v kateri je njegova premetenost služila zmagi nad drugimi, kraji, ubijanju. Ni naključje, da je dedov zaščitni bog Hermes, bog prevar, trgovine in tatov, medtem ko je Odisejeva zaščitnica Atena, boginja strateške in politične modrosti, ki je po legendi rojena iz Zevsove glave ali pa iz njegove združitve z boginjo Metis (lat. *mens*, *mentis* pomeni »razum«). Ded je želel, da bi vnuk znal povzročiti hudo drugim, tako kot je sam imel potrebo po tem. Toda

prav proti tej usodi se bo Odisej vse življenje boril. *Odiseja* je v svojem bistvu zgodba o osvajanju nove identitete, o tem dihu, ki se ga moramo vsi osvoboditi, potem ko smo ga prvič vdihnili ob rojstvu, ko smo prenehali dihati v varni maternici.

Začnimo torej tukaj, preden se podamo na odprto morje: z imenom. Obstajata dve možnosti: ali se borimo proti imenu, ki nam je dano, tako kot Odisej, ali pa ga uresničimo, kot se je to zgodilo meni. Ime mi je Alessandro, Aleksander, po igri usode, ki nas, kot sem že poudaril, kliče z neuklonljivo odločenostjo. Moral bi se imenovati Andrea, Andrej, iz grškega *anèr-andròs*, »mož«. To je bilo ime, ki so ga starši izbrali v mesecih pričakovanja, in je tudi prva beseda *Odiseje*: »Ἀνδρα μοι ἔννεπε«, »Mož, pripoveduj mi.« Bila je noč med 1. in 2. majem, zunaj je pihal široko, ki v moji deželi ne zažge samo neba in rastlin, temveč tudi možgane, tako da so v starih plemiških hišah imeli sobo, ki so jo imenovali »širokova« in je bila to najbolj odmaknjena in najhladnejša soba, idealno zatočišče, ko je vroč jugovzhodni veter pihal po cestah in so na njih ležali ljudje stegnjeni in skoraj goli, z zapestji, pritisnjenimi na tla. V italijanščini izraz *essere sciroccati* pomeni »biti razdražen, iz sebe«. Torej se ni moglo končati dobro. Ni bila lahka noč za porod, če sploh obstaja katera lahka. Piši vetra so se mešali s kriki, toliko glasnejšimi zaradi velike glave, ki si je težko utirala pot na svet (vedno sem skušal priti do resnice bolj z glavo kot s telesom). Toda kmalu po soparni polnoči sem vdihnil svojo prvo toplo sapo sicilijanskega zraka, morja in vetra. Takrat možje niso spremljali poroda, čakali so zunaj. Tako je moj oče prihitel od zunaj in skušal zmanjšati svojo napetost s cigareto: minilo je namreč sedem let od rojstva drugorojenca in dve imeni sta manjkali v klicu življenja, preden bi ugledali luč sveta.

Medtem ko je kupoval svežo vodo za mojo mater, je medicinska sestra, ki je v naročju držala novorojenca z veliko glavo, kar je bilo pozneje zaslužno za ironične vzdevke, vprašala mojo mater: »Torej, kako mu bo ime?« Mama me je pogledala in začutila, da nisem (samo) Andrea, z vsem spoštovanjem do vseh Andrejev na svetu. Nekaj je manjkalo tej »definiciji«, nekaj, kar lahko začuti samo mati: kdor stvari dela, jih pozna od znotraj. In je odgovorila »Alessandro!«, kot bi bilo to samoumevno. Ne vem, ali se je takrat spomnila, da to ime, prav tako grško, vsebuje ime Andrej v drugem delu: *-andro*, torej »mož«. V prvem delu pa stoji pred njimi predpona *alex*, kar v grščini pomeni »zaščitnik, branilec«. Alessandro, Alexandros, »zaščitnik človeka«. Moja mati je tako brez vednosti razodela mojo usodo, navdihnjena z materinsko muzo. Ta otrok bi moral postati zaščitnik ljudi, moral bi skrbeti za druga življenja in jih varovati ali pa to vsaj poskušati. In tako je tudi bilo. Ko se je moj oče vrnil po kdo ve koliko cigaretah in s steklenico vode, je vzdiknil: »Andrea!«, toda moja mati je odločno vztrajala: »Ne, Alessandro je!« Oče ni rekel nič več in je njeno izbiro radovoljno sprejel, saj ne moreš oporekati ženski, ki je pravkar rodila. In tako je moje ime postalo Alessandro. Tudi zato rad včasih svoje ime skrajšam v Alex, ne zaradi vpliva angleščine, temveč zaradi starodavnega zvena grške besede, »zaščitnik, branilec«. Človek, ki ga je treba zaščititi, bo v vsakem učencu, ki ga bom srečal, in v vsakem liku, ki ga bom ustvaril. Ko me vprašajo, kdo sem, bolj učitelj ali pisatelj, odgovorim: ne eno ne drugo. Moje poslanstvo, razlog, da sem na svetu, je navdihovati in ščititi poslanstvo drugih skozi lepoto. Točno to pomeni ime Aleksander. Pisanje, poučevanje, pripovedovanje so samo načini, ki mi v svetu, v katerem mi je dano živeti, omogočajo, da izpolnim svojo usodo, tisto, k čemur sem poklican, kajti tako mi je ime.

KAZALO

1	UVOD
	PRIPRAVE
21	Kako mu bo ime?
29	Knjige-oče in knjiga-mati
35	V iskanju izgubljenega čudenja
43	Reši nas morja
48	Nostalgija prihodnosti
55	PROŠNJA
	<i>Prvo dejanje</i>
	ODHOD
63	Vojna, ki ni njegova
70	Pridevniki
76	Od zgoraj
82	Sovražnik
84	Mentor
90	Prepoznavanje bogov
95	Prebujenje
103	Ženska bolečina
108	Noč nespečnosti
113	Skrivnost jutra

121	Odraščanje
125	Potovanje nekega mladeniča
137	Solze junakov
145	Postati smrtni
150	Vrnitev na krhkem splavu
157	Govoriti s samim seboj
165	Sanjska ljubezen
176	Slepi pevec
182	Človek bolečine

Drugo dejanje

POTOVANJE

191	Naša odisejada
194	Labirint vode
206	Sprta naroda
211	Eden, nihče, sto tisoč
219	Neugodni vetrovi
223	Izguba ladij in tovarišev
227	Čarovnica
238	Kakšne smrti ne umreti
246	Odisej ali Ahil?
251	Razočaranje nad sirenama
257	Šibkost junakov
261	Pri rojstvu smo sami

Tretje dejanje

VRNITEV

273	Pripovedovanje
277	Kot da bi bil mrtev
281	Kam grem?
284	Itaka je samo to
288	Začetek pri svinjah
295	Telemahova vrnitev
300	Itaka je koč

307	Oče in sin
312	Voh psa
317	Božanska svetloba
320	Ljubezen ni slepa in ne zaslepi
323	Brazgotine
327	Človekove sanje
331	Obrazi ljudi
339	Spomini
346	Prepoznavanje v srcu
350	Nejevera
354	Največja preizkušnja
360	Objem brodolomcev
365	Najdaljša noč na svetu
369	Zaupanje v smrt
373	Jaz sem živ, vi ste mrtvi
376	Sin in oče
381	Vojna in mir
385	EPILOG
395	Za tiste, ki se želijo podati na pot ali se odpraviti proti skrajnim ciljem
405	ZAHVALE
415	VIRI

VIRI

- Alighieri, Dante. *Božanska komedija*. Prev. Andrej Capuder. Mihelač, 1994, str. 7.
- Aristotel. *Metafizika*. Prev. Valentin Kalan. Filozofski inštitut ZRC SAZU, 1999, str. 9.
- Baudelaire, Charles. »Potovanje«. V: *Rože zla*. Prev. Marija Javoršek. Cankarjeva založba, 2004, str. 255.
- Borges, Jorge Luis. »Nesmrtni«. V: *Alef*. Prev. Aleš Berger. Mladinska knjiga, 1997, str. 20.
- Camus, Albert. *Mit o Sizifu: esej o absurdnem*. Prev. Janez Gradišnik. Cankarjeva založba, 1980, str. 57.
- Chesterton, G. K. *Večni človek*. Prev. Bogdan Gradišnik. Celjska Mohorjeva družba, 2016, str. 277–278.
- Einstein, Albert. »Kako vidim svet?«. Prev. Matjaž Feguš. V: *Tretji dan* 34.1/2, str. 102–105.
- Joyce, James. *Ulikses* (1. knjiga). Prev. Janez Gradišnik. Cankarjeva založba, 1993, str. 264.
- Kavafis, Konstantin. »Itaka«. V: *Zbrane pesmi*. Prev. Dragica Fabjan Andritsakos. KUD Logos, 2020, str. 73.
- McCarthy, Cormac. *Cesta*. Prev. Lili Potpara. Mladinska knjiga, 2009, str. 280.

Vsi navedki iz *Odisije* so iz prevoda Antona Sovreta (DZS, 1982). Če vir na seznamu ni naveden, je bil navedek preveden iz italijanščine za potrebe te izdaje (op. ur.).

Alessandro D'Avenia

Zdrži še malo, srce

Odiseja in umetnost smrtnosti

Prevedla

Mateja Gomboc

Uredila

Lara Gea Vurnik Navinšek

Jezikovni pregled

Vida Frelih

Korekture

Lejla Križanič Krk

Oblikovanje in prelom

Jurij Korenjak

Fotografije na ovitku

Marta D'Avenia

Tehnični urednik

Andrej Špes

Izdala in založila

Založba Družina, zanjo Tone Rode

Tisk

D'Tisk, Ljubljana

www.druzina.si